

Projektek a tanulásban

Napjainkban az iskoláknak és ezzel együtt a diákoknak számos kihívásnak kell egyidejűleg megfelelniük. A média minden formája telis-tele van olyan kíváncsalmakkal, hogy mit is kellene tudniuk a diákoknak. Csak néhány példa: Pontosan értsék a tananyagot, és tudják azt alkalmazni a mindennapi problémák megoldásában. Tudjanak hatékonyan kommunikálni, képesek legyenek csapatban dolgozni, törekedjenek egymás megismerésére és elfogadására. Értsék meg és tiszteljék hagyományainkat, és ezekre alapozva alakítsanak ki egészséges életvitelt. Szeressenek dolgozni, és gyorsan változó világunkban váljon életformájukká a tanulás.

Ezeknek a céloknak az elérésére való felkészítés az iskolai nevelés-oktatás feladata. Talán érezhető, hogy ez nem könnyű feladat, és komoly kihívások elé állítja a pedagógus közösségeket. Olyan képességrendszer alakítását kell megtervezni és véghezvinni, amelyek korszerű pedagógiai módszeregyüttesek alkalmazását igénylik. Ezek közül az egyik leghatékonyabb a projekt.

A projekt olyan sajátos tanulási egység, amelynek középpontjában egy probléma áll. A kitűzött cél nem egyszerűen egy feladat megoldása, hanem annak a lehető legtöbb vonatkozásnak a feltárása, amely a valóságban a probléma megoldása körül felmerül.

A projekt a gyerekek csoportos feladatmegoldásán alapszik. A tanulási folyamatban sokféle tevékenység zajlik, ami lehetőséget ad arra, hogy a tanulók minden képessége felszínre kerüljön, és fejlődhessen. A résztvevők több ponton a tervezésbe is bekapcsolódnak, amely erősíti felelősségérzetüket, fejleszti kreativitásukat és fokozza a tanulási motivációjukat.

A projektfeladatok megoldása során sokféle produktum készül, amelyek bemutatása, közzététele során formálódik a gyerekek önbizalma, és szinte észrevétlenül fejlődik beszédképességük is.

A projekt és a kompetenciák¹

A projekt tevékenységrendszerének megtervezése során az iskolai tantervi és követelményeken kívül figyelembe vettük a kulcskompetenciákat. Az ernyő- és alprojektek közös célja az e területeken való fejlesztés folyamatossá tétele.

A projektkeretű tanulás szervezése

Az éves tanulási tevékenységet egy vezetőtantárgy köré szervezett tematika segítségével irányítjuk. A téma kiválasztáskor figyelembe vettük az adott évfolyamon érvényes helyi tantervet. Ernyőprojektnek nevezzük azt a vezérfonalat, amely az egész éves tevékenységhez a keretet szolgáltatja.

A tevékenységről folyamatosan készülő írásos „értekezés” a mestermunka, az egész éves tanulási folyamat írásos, illusztrált krónikája, amelyet a csoportok közösen készítenek és számos fotóval, illetve rajzzal illusztrálnak.

Ez a munka csoportos alkotómunkát, internetes és könyvtári kutatómunkát, egyéni tanulást, médiafigyelést, film és fotókészítést, adatgyűjtést, mérést, kísérletezést és elemzést is tartalmazhat. A munkák elkészítéséhez a pedagógusok és más felnőttek tanácsait, segítségét kérhetik a gyerekek. Az elkészült munkákat kiállításon mutatják be a gyerekek, az értékelésben

¹ A fejlesztendő kompetencterületeket a Nemzeti Alaptanterv összhangban az EU dokumentumaival a következőkben nevezi meg: hatékony önálló tanulás; anyanyelvi kommunikáció; idegen nyelvi kommunikáció; esztétikai-művészeti tudatosság, kifejezőképesség; természettudományos kompetencia; digitális kompetencia; szociális és állampolgári kompetencia, kezdeményező-képesség és állampolgári kompetencia, matematikai kompetencia

pedig iskola apraja-nagyja részt vehet. Diákjaink számára azért is nagyon fontos ez a lehetőség, mert itt nincs külső mérce, minden munkát saját alkotójához képest értékelhetünk. Így mindenkinek lehetősége lesz megérezni a siker ízét, és megerősödhet a tanulási motiváció, javulhat az énkép.

A tanyaprojekt leírása és megvalósulása az iskolánkban

5. osztály Élet a tanyán

Ebben a tanévben a gyerekek csoportjai egy képzeletbeli tanyán élnek és dolgoznak. E munka során kapott feladatok segítik őket a tananyag feldolgozásában, egymás megismerésében és elfogadásában. Fokozatosan egyre önállóbban végzik tanulási feladataikat, miközben sok lehetőségük adódik saját ötleteik megvalósítására és tehetségük kibontakoztatására. Tanári irányítással egyre nagyobb hangsúlyt kapnak a tanulásban a digitális környezet nyújtotta előnyök és lehetőségek. A projekt fontosabb témái a következő ábrán láthatóak:

6. osztály: Falusi turizmus

A hatodik osztályban folytatódik a korábbi tanulási folyamat. Ebben a tanévben a gyerekek egy falusi vendéglátóhely képzeletbeli kialakítását kapják feladatul. Meg kell tervezniük a szálláshelyen kívül a programokat, amelyek a szabadidő hasznos eltöltését szolgálják. Étlapot kell tervezniük, amely az egészséges táplálkozás szabályainak is megfelel. A program legfontosabb egységei a következő ábrán láthatók:

Azok számára, akik nehezen tudják elképzelni, hogyan is illeszkedik a projekt a korábban megszokott tanulási környezetbe, álljon itt, hogy mely tevékenységeket milyen tanítási órák bevonásával valósítjuk meg:

Alprojekt	Tantárgy	Tanítási tartalmak	Célok, fejlesztési feladatok
Csoportalakítás, családtörténet	Természetismeret, osztályfőnöki óra	Ismerkedés, bemutatkozás, csoportalakítás,	Közösségépítés, szóbeli és írásbeli kifejező-képesség fejlesztése.
Háztervezés és építés	Természetismeret Hon- és népismeret Technika	Falusi ház, és gazdaság, népi építészeti elemei, Fa- és papír munkák, tervrajzkészítés, kivitelezés	Kreativitás, együttműködési készség, kompromisszumkészség
Befőzés	Természetismeret Technika Rajz	Növények és részeik, termékek, növényi kártevők, tömeg- térfogatmérés. Munkafolyamat (befőzés) végrehajtása írásos utasítás alapján. Megfigyelések rögzítése előre megadott szempontok szerint. Csendélet készítés választott technikákkal gyümölcsökből és zöldségekből.	szövegértés, szövegalkotás, tartós figyelem, koncentráció fejlesztés, kreativitás, alkotókészség, fegyelmezett munkavégzés
Savanyúság-készítés	Természetismeret Technika Rajz	Növények és részeik, termékek, növényi kártevők, tömeg- térfogatmérés. Munkafolyamat (befőzés) végrehajtása írásos utasítás alapján. Megfigyelések rögzítése előre megadott szempontok szerint. Csendélet készítés választott technikákkal és zöldségekből.	Szövegértés, szövegalkotás rendszerezés, mérés, munkafegyelem,
Időjárás és éghajlat	Természetismeret Informatika	Időjárási megfigyelések készítése, grafikonrajzolás és elemzés, térképismeret, tematikus térképek olvasása. Gyűjtött adatok elrendezése Adatgyűjtés és adatmentés internetről.	Adatgyűjtés és rendszerezés, grafikonelemzés és készítés, oksági kapcsolatok felismerése, elemzése, tájékozódás a rendelkezésre álló információhordozókon, kitartás és rendszeresség,
Ha meglátogatsz minket ... (település és környékének bemutatása)	Természetismeret Informatika Technika	Tájékozódás térképen, hazánk tájai, nagyobb városok, közlekedés, útvonalak, távolságmérés térképen, utazási idő kiszámítása gyűjtött adatokból. Ismeretterjesztő szöveg értelmezése készítése, leírás készítése. Információ és képkérés az interneten, ezek elmentése különböző hordozókra, mentett adatok megnyitása, kezelése. A területre jellemző és a gyerekek kedvenc ételei receptjeinek bemutatása.	Önálló tanulási képesség, rendszerező képesség, válogató olvasás, lényegkiemelés szövegalkotás, Differenciálás különböző nehézségű szövegekkel, egymástól tanulás, egymás tanítása. Saját élmények feldolgozása a tanulásban.
Előadás és bemutató a szülőknek	Matematika, Technika, Szabadidő.	Receptgyűjtés, ételkészítés, esztétikus asztalterítés, költségvetés készítése a vacsorához a vásárokon szerzett bevételből.	Számolási képesség fejlesztése különböző nehézségű feladatokon, kreativitás, kommunikáció.
Mestermunka szerkesztés, kiállítás	Természetismeret Informatika Technika	Az összegyűjtött anyag rendezése, a szöveg megírása, befejezése, szerkesztés, nyomtatás.	Szövegalkotás, felelősség a közös munka sikere iránt, kitartás, saját munka értékének megélése.
Erdei iskola	Természetismeret Történelem Ének Testnevelés	Erdő életközössége, állatok egyedfejlődése, növények különböző fény- és talajviszonyok között, ... Terület történelmi emlékei, jellegzetes népdalai, kirándulás, túra.	Saját élményű tanulás, egyéni előzetes tudások és érdeklődés bevonása a tanulásba